

INFORMATOR

DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

GDZIE, KIEDY I W JAKICH SPRAWACH

Powiat Poznański 2013

Szanowni Państwo,

wszyscy wiemy, że brak informacji gdzie, kiedy i w jakich sprawach osoby z niepełnośprawnymi mogą zwrócić się o pomoc powoduje, że często czują się one bezradne i osamotnione. By temu zapobiec przekazujemy Państwu informator, który jest praktycznym przewodnikiem, wskazującym w czytelny sposób, zakres działania oraz dane adresowe instytucji i organizacji, działających na rzecz osób z niepełnośprawnymi – mieszkańców powiatu poznańskiego.

Informator **Gdzie, kiedy i w jakich sprawach** zawiera również informacje o przysługujących uprawnieniach i ulgach, z których mogą korzystać osoby posiadające prawne orzeczenie o stopniu niepełnośprawności, bądź niepełnośprawności, wskazuje instytucje pomocowe do których należy składać wnioski m.in. o dofinansowanie do rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnośprawnych oraz te, do których można się zwrócić w przypadku wątpliwości w kwestii interpretacji obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa.

Jestem przekonany, że Informator pomoże wielu osobom powrócić do aktywnego udziału w życiu społecznym i zawodowym oraz, że spowoduje on, iż będziecie Państwo wiedzieli co zrobić i gdzie się udać by móc korzystać z różnych form wsparcia.

Jan Grabkowski

Starosta Poznański

SPIS TREŚCI

4	I. Definicja niepełnośprawności
4	II. Rodzaje orzeczeń o niepełnośprawności
4	III. Instytucje orzekające dla celów rentowych
4	• Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)
5	• Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS)
5	• Komisje Lekarskie podległe Ministrowi Obrony i Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji
6	IV. Instytucje orzekające o niepełnośprawności
6	• Dla celów pozarentowych
6	- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnośprawności (PZON)
8	• Dla celów związanych ze wspomaganie rozwoju i edukacji
8	- Poradnie Psychologiczno Pedagogiczne (PPP)
9	V. Rehabilitacja Społeczna
9	• Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR)
10	• Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ)
11	• Środowiskowe Domy Samopomocy (ŚDS)
11	• Kluby Integracji Społecznej (KIS)
12	VI. Rehabilitacja Zawodowa i Pośrednictwo Pracy
12	• Powiatowy Urząd Pracy (PUP)
13	• Poznański Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości (POWP)
14	• Spółdzielnie Socjalne
14	• Zakłady Pracy Chronionej (ZPCH)
15	VII. Instytucje Wspomagające Osoby z Niepełnośprawnymi
15	• Ośrodki Pomocy Społecznej (OPS)
17	• Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Poznaniu
17	• Pełnomocnik Starosty ds. Osób Niepełnośprawnych
17	• Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnośprawnych
18	• Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnośprawnych (PFRON)
18	- Oddział Wielkopolski
18	• Okręgowa Inspekcja Pracy
18	• Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnośprawnymi
18	VIII. Uprawnienia osób niepełnośprawnych
18	• Zwolnienia i ulgi w opłatach za przejazdy lokalnym transportem zbiorczym organizowanym przez m. Poznań
20	• Komunikacja publiczna w powiecie poznańskim
20	• Ulgi w przejazdach PKP i PKS
21	• Usługi telekomunikacyjne
21	• Zwolnienia z opłat abonamentowych RTV
22	• Uprawnienia w prawie pracy
23	• Inne uprawnienia
24	IX. Formy kontaktu dla osób doświadczających trwale lub okresowo trudności w komunikowaniu się
25	X. Bezpłatne Poradnictwo Prawne
26	XI. Ważne strony www.
27	XII. Wybrane akty prawne regulujące problematykę osób niepełnośprawnych

UWAGA!

1. Informator nie stanowi źródła prawa.
2. Informator przedstawia stan prawny na dzień 1 kwietnia 2013 r.
3. Przed podjęciem jakichkolwiek działań prosimy o nawiązanie kontaktu z odpowiednią jednostką organizacyjną.

I. DEFINICJA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W rozumieniu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych „niepełnosprawność to trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy.”

II. RODZAJE ORZECZEŃ O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

1...2...3...

Na terenie naszego kraju funkcjonują w obiegu następujące orzeczenia potwierdzające status osoby niepełnosprawnej.

Orzekanie przed 1 stycznia 1998 r.	System orzecznictwa obowiązujący od 1 stycznia 1998 r.		
Orzeczenie komisji lekarskich ds. inwalidztwa i zatrudniania (KIZ), MON i MSWiA	Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)	Orzeczenie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS)	Orzeczenie Powiatowego, Miejskiego, Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności (PZON, MZON, WZON)
III grupa inwalidztwa	Częściowa niezdolność do pracy	Stąła lub długotrwała niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym (osoby, którym nie przysługuje zasiłek pielęgnacyjny)	Lekki stopień niepełnosprawności
II grupa inwalidztwa	Całkowita niezdolność do pracy	-----	Umiarkowany stopień niepełnosprawności
I grupa inwalidztwa	Całkowita niezdolność do pracy oraz samodzielnej egzystencji, niezdolność do samodzielnej egzystencji	Stąła lub długotrwała niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym (osoby, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny)	Znaczný stopień niepełnosprawności

III. INSTYTUCJE ORZEKAJĄCE - DLA CELÓW RENTOWYCH

ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH (ZUS)

Nazwa Oddziału	Dane kontaktowe	Godziny przyjmowania interesantów	Właściwość dla gmin
Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział	60-908 Poznań ul. Dąbrowskiego 12 tel.: (61) 841 60 00	poniedziałek 8.00-17.00 od wtorku do piątku 8.00-15.00	Buk; Dopiewo; Komorniki; Rokietnica; Stęszew; Tarnowo Podgórne

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział	61-361 Poznań ul. Starołęcka 31 tel.: (61) 874 54 00	poniedziałek 8.00-17.00 od wtorku do piątku 8.00-15.00	Czerwonak; Kleszczewo; Kostrzyn; Kórnik; Murowana Goślina; Pobiedziska; Swarzędz
Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Inspektorat	61-512 Poznań ul. Fabryczna 27/28 tel.: (61) 831 41 00	poniedziałek 8.00-17.00 od wtorku do piątku 8.00-15.00	Luboń; Puszczykowo, Mosina, Suchy Las

Orzeczenie lekarza orzecznika stanowi podstawę do wydania decyzji przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w sprawie świadczeń z tytułu:

- niezdolności do pracy (renta trwała lub okresowa),
- renty szkoleniowej – przysługuje jeśli ubezpieczony spełni warunki wymagane do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy i uzyska orzeczenie o celowości przekwalifikowania zawodowego ze względu na niezdolność do pracy w dotychczasowym zawodzie,
- renty socjalnej – przyznawana osobie, która jest pełnoletnia oraz całkowicie niezdolna do pracy z tytułu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia albo w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej przed ukończeniem 25 roku życia albo w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Wnioski o wydanie orzeczenia należy składać w ZUS, właściwym ze względu na miejsce zamieszkania wnioskującego.

KASA ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO (KRUS)

60-959 Poznań, ul. Św. Marcin 46/50

tel.: (61) 85 30 920, 85 30 922, 85 59 926, 85 25 009, fax: (61) 85 30 921

Godziny pracy: poniedziałek 7:00 do 16:00, wtorek - piątek 7:00 do 15:00

Rolnicy i ich rodziny – podlegają lekarzom rzeczoznawcom i komisjom lekarskim Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS), które wydają:

- orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym,
- orzeczenia o celowości przekwalifikowania zawodowego,
- orzeczenia o stałym i długotrwałym uszczerbku na zdrowiu w związku z ustaleniem prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej.

UWAGA!

Orzeczenia wydane przez KRUS po 1 stycznia 1998 roku nie stanowią podstawy do zaliczenia osób, których orzeczenia te dotyczą, do osób niepełnosprawnych w rozumieniu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Te osoby, jeśli chcą uzyskać prawne potwierdzenie niepełnosprawności, powinny wystąpić z wnioskiem do Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (w Poznaniu ul. Słowackiego 8) o ustalenie stopnia niepełnosprawności.

KOMISJE LEKARSKIE PODLEGŁE MINISTROWI OBRONY I MINISTROWI SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

Funkcjonariusze Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej, emeryci i renciści tych jednostek oraz ich rodziny – podlegają komisjom lekarskim podległym Ministrowi Obrony i Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, które ustalają niezdolność do pracy/służby.

UWAGA!

Orzeczenia komisji lekarskich podległych MON i MSWiA wydane **po 1 stycznia 1998 roku** nie stanowią podstawy do zaliczenia osób, których orzeczenia te dotyczą, do osób niepełnosprawnych w rozumieniu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Te osoby, jeśli chcą uzyskać prawne potwierdzenie niepełnosprawności, powinny wystąpić z wnioskiem do Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (w Poznaniu ul. Słowackiego 8) o ustalenie stopnia niepełnosprawności.

IV. INSTYTUCJE ORZEKAJĄCE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

DLA CELÓW POZARENTOWYCH

Orzecznictwem dla celów pozarentowych zajmuje się Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

POWIATOWY ZESPÓŁ DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI (PZON)

60-823 Poznań, ul. Słowackiego 8

tel.: (61) 8410 704, 8410 705, 8410 706, 8410 749

e-mail: orzekanie@powiat.poznan.pl, www.powiat.poznan.pl

Godziny urzędowania: poniedziałek - piątek od 7.30 do 19.30

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, zgodnie z decyzją Wojewody Wielkopolskiego, **wydaje dla mieszkańców powiatu poznańskiego oraz mieszkańców Poznania** orzeczenia o:

- niepełnosprawności osób które nie ukończyły 16 roku życia, stopniu niepełnosprawności (lekkim, umiarkowanym, znacznym) osób które ukończyły 16 rok życia,
- wskazaniach do ulg i uprawnień, oraz
- legitymacje potwierdzające niepełnosprawność,
- karty parkingowe i ich wtórniki dla uprawnionych osób i instytucji.

Złożenie dokumentów: parter, pokój 022.

W terminie 14 dni od daty złożenia kompletu dokumentów, wnioskodawca zawiadamiany jest listownie o terminie posiedzenia składu orzekającego, na które musi stawić się osobiście. Na podstawie zaświadczenia lekarza prowadzącego, w uzasadnionych przypadkach, badanie może się odbyć w domu wnioskodawcy. Osobiste złożenie kompletu dokumentów umożliwia indywidualne ustalenie terminu rozpatrzenia wniosku i dostosowanie go do możliwości wnioskodawcy.

Druki wniosków – można uzyskać w siedzibie PZON, parter pokój nr 022 lub pobrać ze strony internetowej www.powiat.poznan.pl w zakładce BIP – Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Informacje w sprawach związanych ze złożeniem wniosku można uzyskać pod nr telefonu (61) 8410 705 lub drogą e-mail - za pomocą aktywnego formularza pod nazwą „ZADAJ PYTANIE”..., zamieszczonego na stronie internetowej www.powiat.poznan.pl w zakładce BIP – Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Tryb odwoławczy: Od otrzymanego orzeczenia o:

- niepełnosprawności dla osób do 16 roku życia,
  - stopniu niepełnosprawności (lekkim, umiarkowanym, znacznym) dla osób powyżej 16 roku życia,
- można złożyć odwołanie do Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności za pośrednictwem PZON, w terminie 14 dni od daty otrzymania orzeczenia. Odwołanie składa się w pokoju 022 - bez opłat.

UWAGA!

- Osoby posiadające ważne orzeczenie - ponowny wniosek o wydanie orzeczenia mogą składać nie wcześniej niż 30 dni przed upływem ważności orzeczenia.
- Osoby posiadające ważne orzeczenie, u których lekarz prowadzący stwierdzi pogorszenie stanu zdrowia - ponowny wniosek mogą złożyć w każdym czasie, jednak nie później niż 60 dni przed datą upływu ważności orzeczenia.
- Legitymacje i karty parkingowe nie są wydawane na podstawie orzeczeń ZUS.

LEGITYMACJA POTWIERDZAJĄCA NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ – można ją uzyskać nie wcześniej niż po upływie 14 dni od daty potwierdzenia odbioru orzeczenia.

Wymagane dokumenty:

- wniosek (druk dostępny w siedzibie PZON lub na stronie www.bip.powiat.poznan.pl),
- aktualne zdjęcie o wymiarach 35 x 45 mm (tylko osoby powyżej 16 roku życia, zaliczone do jednego ze stopni niepełnosprawności),
- prawomocne orzeczenie wydane przez PZON (prawomocne orzeczenie to orzeczenie wobec którego upłynął termin do wniesienia odwołania).

UWAGA!

Osoby niepełnosprawne, które posiadają orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wydane przez inny zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, które zmieniły miejsce zamieszkania, zobowiązane są dostarczyć potwierdzenie zameldowania na terenie Poznania lub powiatu poznańskiego. Odbiór legitymacji - pok. nr 024. Na żądanie legitymacja może zostać wysłana pocztą.

KARTA PARKINGOWA - kartę parkingową osobie niepełnosprawnej wydaje PZON na podstawie aktualnego **prawomocnego** orzeczenia o niepełnosprawności, **zawierającego wskazanie do wydania karty parkingowej**.

Aby otrzymać kartę parkingową należy złożyć w PZON (parter, pokój 022):

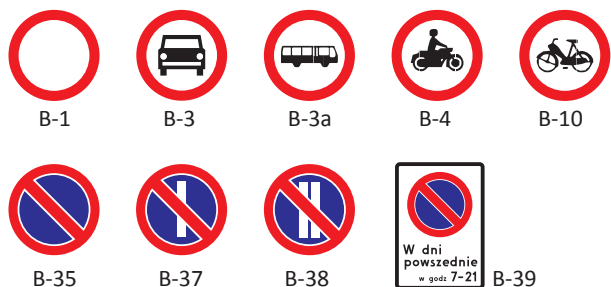
- wniosek (dostępny w siedzibie PZON lub na stronie internetowej <http://www.bip.powiat.poznan.pl>),
- aktualną fotografię o wymiarach 35 X 45 mm,
- oryginał orzeczenia zawierającego stwierdzenie przesłanek do wydania karty parkingowej.

Za wydanie karty parkingowej należy uiścić opłatę w wysokości 25,- zł (w kasie Starostwa Powiatowego ul. Jackowskiego 18, lub na konto Starostwa nr: **77 1030 1247 0000 0000 3491 6241**).

UWAGA!

1. Wydawana karta parkingowa jest wystawiona na osobę niepełnosprawną. Korzystając z przywilejów wynikających z posiadania karty parkingowej, osoba niepełnosprawna może kierować pojazdem, lub może być wieziona przez innego kierowcę, innym pojazdem. Kierowca tego pojazdu, **w momencie przewożenia osoby niepełnosprawnej** przejmuje wszystkie przywileje właściciela karty.
2. Kartę parkingową wykładamy za szybę w przedniej części samochodu, stroną z numerem oraz datą ważności (a nie stroną ze zdjęciem).
3. Karta **obowiązuje na terenie naszego kraju, oraz w krajach Unii Europejskiej**. Kierowca pojazdu oznakowanego tą kartą może parkować pojazd na miejscach parkingowych oznakowanych znakiem drogowym: na niebieskim tle wózek inwalidzki i tzw. koperta.
4. Karta parkingowa co do zasady **nie zwalnia z opłat** za parkowanie.
5. Emblem inwalidzki naklejony na szybie samochodu **nie jest** dokumentem uprawniającym do niestosowania się do niektórych znaków drogowych. Naklejka to tylko oznaczenie pojazdu, którym porusza się osoba niepełnosprawna.

6. Karta parkingowa uprawnia do niestosowania się do poniższych dziewięciu znaków drogowych:

Objaśnienia znaków:

- B-1 – „zakaz ruchu w obu kierunkach”
- B-3 – „zakaz wjazdu pojazdów silnikowych z wyjątkiem motocykli jednośladowych”
- B-3a – „zakaz wjazdu autobusów”
- B-4 – „zakaz wjazdu motocykli”
- B-10 – „zakaz wjazdu motorowerów”
- B-35 – „zakaz postoju”
- B-37 – „zakaz postoju w dni nieparzyste”
- B-38 – „zakaz postoju w dni parzyste”
- B-39 – „strefa ograniczonego postoju”

DLA CELÓW ZWIĄZANYCH ZE WSPOMAGANIEM ROZWOJU I EDUKACJI

PORADNIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE (PPP)

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne wydają orzeczenia (opinie) o potrzebie:

- kształcenia specjalnego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy,
- indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dla dzieci, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola lub oddziału przedszkolnego zorganizowanego w szkole podstawowej,
- wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole (opinia),
- zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim.

Wykaz Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w powiecie poznańskim

Nazwa Poradni	Dane teleadresowe	Rejon działania
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Luboniu	60-031 Luboń, ul. Żabikowska 40 tel.: (61) 8130 173, fax: (61) 8103 372 e-mail: ppplubon@powiat.poznan.pl BIP: http://bip.ppplubon.powiat.poznan.pl	miasto Luboń, część gminy Dopiewo (Dopiewo, Dopiewiec, Konarzewo)
Filia w Buku	64-320 Buk, ul. Szarych Szeregów 8 (budynek gimnazjum) tel.: (61) 814 02 41 e-mail: ppplubon.buk@powiat.poznan.pl	miasto i gmina Buk, część gminy Dopiewo (Skórzewo, Zakrzewo, Więckowice, Dąbrówka, Dąbrowa)

Filia w Stęszewie	62-060 Stęszew, ul. Korczaka 2 tel.: (61) 813 48 32 e-mail: ppplubon.steszew@powiat.poznan.pl	miasto i gmina Stęszew
Filia w Suchym Lesie	62-002 Suchy Las, ul. Szkolna 15 tel.: (61) 8116 122 e-mail: ppplubon.suchyl@powiat.poznan.pl	gmina Suchy Las, Rokietnica
Filia w Tarnowie Podgórnym	62-080 Tarnowo Podgórne, ul. Sportowa 1 tel.: (61) 816 44 20 e-mail: ppplubon.tarnowop@powiat.poznan.pl	gmina Tarnowo Podgórne, część gminy Rokietnica (Napachanie, Mrowino)
Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Puszczykowie	62-040 Puszczykowo, ul. Żupańskiego 2 tel.: 797 523 252 e-mail: pppmosina@powiat.poznan.pl BIP: http://bip.pppmosina.powiat.poznan.pl	miasto i gmina Mosina, gmina Komorniki miasto Puszczykowo
Filia w Kórniku	62-035 Kórnik, ul. Poznańska 34a tel.: (61) 817 09 07 e-mail: pppmosinakornik@powiat.poznan.pl	miasto i gmina Kórnik
Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Swarzędzu	62-020 Swarzędz, os. Kościuszkowców 4 tel./fax: (61) 817 49 51 e-mail: pppswarzedz@powiat.poznan.pl BIP: http://bip.pppswarzedz.powiat.poznan.pl	miasto i gmina Swarzędz, gmina Kleszczewo,
Filia w Czerwonaku	62-028 Czerwonak, ul. Poznańska 15D/83 tel.: (61) 812 14 54 e-mail: pppswarzedz.czerwonak@powiat.poznan.pl	gmina Czerwonak
Filia w Kostrzynie	62-025 Kostrzyn, ul. Braci Drzewieckich 1 tel.: (61) 818 98 19 e-mail: pppswarzedz.kostrzyn@powiat.poznan.pl	miasto i gmina Kostrzyn
Filia w Murowanej Goślinie	62-095 Murowana Goślina, ul. Mściszewska 10 tel.: (61) 812 36 21 e-mail: pppswarzedz.murowanag@powiat.poznan.pl	miasto i gmina Murowana Goślina
Filia w Pobiedziskach	62-010 Pobiedziska, ul. Kazimierza Odnowiciela 16 tel.: (61) 8154 671 e-mail: pppswarzedz.pobiedziska@powiat.poznan.pl	miasto i gmina Pobiedziska

V. REHABILITACJA SPOŁECZNA

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE (PCPR)

60-823 Poznań, ul. Słowackiego 8
tel.: (61) 8410 710, fax: (61) 8410 711
e-mail: pcpr@powiat.poznan.pl
www.pcprpoznan.bip.net.pl

Godziny urzędowania: poniedziałek od 8.00 do 16.00, wtorek - piątek od 7.30 do 15.30

PCPR jest jednostką organizacyjną powiatu poznańskiego, która realizuje zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej, mające na celu poprawę funkcjonowania rodziny i osób niepełnosprawnych oraz zapobieganie i przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym.

Do PCPR można składać wnioski o dofinansowanie:

- kosztów uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych dla osób z orzeczonym stopniem niepełnosprawności oraz dla dzieci niepełnosprawnych, które nie ukończyły 16 roku życia, a niepełnosprawność ich jest potwierdzona orzeczeniem o niepełnosprawności,
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych,
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów dla osób z orzeczonym stopniem niepełnosprawności oraz dla dzieci niepełnosprawnych, które nie ukończyły 16 roku życia, a niepełnosprawność ich jest potwierdzona orzeczeniem o niepełnosprawności,
- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- zadań z zakresu pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”.

Głównym celem Programu „Aktywny Samorząd” jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających udział adresatów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. O dofinansowanie może ubiegać się osoba niepełnosprawna, jeśli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z jej niepełnosprawności.

UWAGA!

Druki oraz dodatkowe informacje w wyżej wymienionym zakresie można uzyskać w Dziale Osób Niepełnosprawnych (pok. 137 i 138, tel.: (61) 8410 714, 8410 717, 2222 905, 2222 906, 2228 855), lub ze strony internetowej www.pcpzpoznan.bip.net.pl.

WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ (WTZ)

Warsztaty terapii zajęciowej są wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką stwarzającą osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywrócenia umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Uczestnikami WTZ mogą być osoby niepełnosprawne posiadające w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej.

Zgłoszenia osób niepełnosprawnych, które chcą uczestniczyć w warsztacie przyjmuje jednostka prowadząca warsztat.

Na terenie powiatu poznańskiego działa 6 warsztatów terapii zajęciowej.

Nazwa	Dane kontaktowe
WTZ „Promyk” przy Stowarzyszeniu Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Promyk”	62-070 Dopiewiec, ul. Szkolna 13, tel./fax: (61) 814 80 61 e-mail: wtz.promyk.komorniki@wp.pl, www.promyk-komorniki.pl
Filia w Otuszu	Otusz 13, 64-320 Buk e-mail: wtz.promyk.komorniki@wp.pl, www.promyk-komorniki.pl
WTZ „Pawelek” przy Wielkopolskim Związku Inwalidów Narządu Ruchu w Poznaniu	62-005 Owińska, ul. Kolejowa 3, tel./fax: (61) 892 90 29 e-mail: wzinr@op.pl, www.wzinr.org.pl
WTZ przy Stowarzyszeniu Kulturalnym im. Praksedy Lemańskiej	62-070 Dopiewo, ul. Łąkowa 7, tel.: (61) 866 63 77 e-mail: wtzdopiewo@wp.pl, www.stowarzyszenie-kulturalne.pl

WTZ przy Stowarzyszeniu Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski im. Leszka Grajka	62-020 Swarzędz, os. Kościuszkowców 13 tel.: (61) 651 52 86, fax: (61) 651 88 68 e-mail: spdst@wp.pl, www.spdst.org.pl
WTZ przy Stowarzyszeniu Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Razem”	62-025 Kostrzyn, Drżągowo 11, tel.: (61) 855 10 93 e-mail: razem.kostrzyn@wp.pl, www.razemkostrzyn.pl
WTZ przy Stowarzyszeniu Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin „Roktar”	62-081 Baranowo, ul. Wspólna 5, tel.: (61) 851 08 05 e-mail: wtz@roktar.com.pl, www.roktar.com.pl

ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY (ŚDS)

Środowiskowy Dom Samopomocy zapewnia osobom z zaburzeniami psychicznymi wsparcie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.

Domy dzielą się na następujące typy:

typ A - dla osób przewlekłe psychicznie chorych,

typ B - dla osób upośledzonych umysłowo,

typ C - dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

Osoby niepełnosprawne, ubiegające się o przyjęcie do ŚDS winny złożyć pisemny wniosek do Ośrodka Pomocy Społecznej właściwego ze względu na miejsce ich zamieszkania lub pobytu w dniu ich kierowania.

Dodatkowe informacje można uzyskać w miejscowym Ośrodku Pomocy Społecznej lub Dziale Pomocy Instytucjonalnej i Świadczeń PCPR (pokoje nr: 132, 133) lub pod nr telefonów: (61) 8410 716, 8410 720.

Na terenie powiatu poznańskiego prowadzą działalność trzy środowiskowe domy samopomocy:

Nazwa	Dane kontaktowe	Typ	Zasięg działania
Miejsko- Gminny Ośrodek Wsparcia- Środowiskowy Dom Samopomocy	62-020 Swarzędz, ul. Piaski 4 tel.: (61) 651 05 84 e-mail: mgow.piaski@interia.pl www.ops-swarzedz.org.pl	A	gmina Swarzędz
Środowiskowy Dom Samopomocy	62-035 Kórnik ul. 20 Października 69 tel.: (61) 817 03 05; 515 229 671 e-mail: sds@kornik.pl www.bip.kornik.pl	AB	gmina Kórnik
Dom Pomocy Maltańskiej – Środowiskowy Dom Samopomocy	62-041 Puszczykowo ul. Dworcowa 16 tel.: (61) 819 44 46 e-mail: maltadom@wp.pl www.maltadom.fc.pl	AB	powiat poznański

KLUBY INTEGRACJI SPOŁECZNEJ (KIS)

Klub Integracji Społecznej - działa na rzecz integracji osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych, pomaga samoorganizować się w grupy, podejmować wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej za pomocą takich instrumentów jak: kursy aktywnego poszukiwania pracy, indywidualne doradztwo zawodowe oraz kursy zawodowe.

Na terenie Powiatu Poznańskiego działa Klub Integracji Społecznej w Puszczykowie.

62-040 Puszczykowo, ul. Wczasowa 8a

tel./fax: (61) 898 30 68

e-mail: kis@jadwiga.org, www.kis.jadwiga.org

POWIATOWY URZĄD PRACY (PUP)

61-538 Poznań, ul. Czarnieckiego 9
tel.: (61) 834 56 40, 834 56 79, fax: (61) 8339 808
e-mail: kancelaria@pup.poznan.pl, www.pup.poznan.pl

Godziny urzędowania: poniedziałek od 8:00 do 15:30, wtorek-piątek od 7:30 do 14:30.

Aby skorzystać z usług PUP, należy się zarejestrować w celu uzyskania statusu osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy. Wszystkie usługi świadczone przez PUP są bezpłatne.

Jeśli osoba niepełnosprawna:

- **pobiera rentę płatną**, może zarejestrować się jako osoba poszukująca pracy,
- **jeśli nie posiada prawa do renty**, rejestruje się jako osoba bezrobotna.

W PUP wszyscy dokonują rejestracji w dziale – rejestracja ogólna.

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w PUP w Poznaniu **jako bezrobotna** może skorzystać z:

- pośrednictwa pracy,
- poradnictwa zawodowego,
- szkoleń, w tym także z zakresu umiejętności poszukiwania pracy i zajęć aktywizujących w klubie pracy,
- stypendium z tytułu kontynuowania nauki,
- stażu,
- dodatku aktywizacyjnego,
- dofinansowania kosztów uzyskania egzaminów lub licencji,
- zwrotu kosztów przejazdu i zakwaterowania,
- refundacji kosztów opieki nad dzieckiem lub osobą zależną,
- środków na podjęcie działalności gospodarczej w ramach Funduszu Pracy lub Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w PUP **jako poszukująca pracy nie pozostająca w zatrudnieniu** może skorzystać z:

- pośrednictwa pracy,
- poradnictwa zawodowego,
- szkoleń (indywidualnych i grupowych),
- środków na podjęcie działalności gospodarczej,
- szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy i zajęć aktywizujących w Klubie Pracy,
- stażu (miejsc pracy finansowanych ze środków PFRON).

POŚREDNICTWO PRACY – prowadzone jest przez pośredników pracy tj. osoby, które pomagają w skorzystaniu z ofert pracy będących w dyspozycji Urzędu, przedstawiają inne formy aktywizacji, z których może skorzystać osoba bezrobotna takich jak: poradnictwo zawodowe, informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, udział w szkoleniach czy zajęciach w Klubie Pracy. Oferty pracy można znaleźć na stronie internetowej www.job.poznan.pl.

PORADNICTWO ZAWODOWE – to możliwość kontaktu z doradcą zawodowym w formie:

- porady indywidualnej, w bezpośrednim kontakcie z doradcą, ułatwiającej wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcie lub zmianę zatrudnienia,

- porady w formie grupowej, podczas której dokonywana jest samoocena i nabywa się umiejętności podejmowania decyzji w zakresie rozwoju kariery zawodowej,
- informacji zawodowej dotyczącej zawodów, rynku pracy, możliwości szkolenia i kształcenia,
- badań psychologicznych lub specjalistycznych badań lekarskich umożliwiających wydanie opinii o przydatności zawodowej do pracy.

SZKOLENIA ZAWODOWE – pomagają osobom bezrobotnym i poszukującym pracy dostosować posiadane kwalifikacje do potrzeb rynku pracy. Szkolenia mają charakter grupowy lub indywidualny – organizowane są na wniosek osoby bezrobotnej, biorąc pod uwagę przedstawione przez wnioskodawcę uzasadnienie celowości szkolenia.

Szczegółowy plan szkoleń publikowany jest na stronie: www.pup.poznan.pl.

KLUBY PRACY – to propozycja dla tych, którzy chcą aktywnie i samodzielnie poszukiwać zatrudnienia. Zajęcia prowadzone są pod kierunkiem lidera, w grupach liczących 10-15 osób. Program obejmuje 15 spotkań w okresie 3 tygodni. Na spotkaniach uczy się pisania CV i listów motywacyjnych, prowadzenia rozmowy z pracodawcą, skutecznych sposobów poszukiwania pracy itd.

Więcej informacji dot. klubów pracy można uzyskać w PUP pod nr tel.: (61) 834 56 72, 834 56 68. Osoby bezrobotne i poszukujące pracy mogą korzystać także z pomocy udzielanej przez kluby pracy działające na terenie powiatu:

- CZERWONAK, Pl. Zielony 1 – w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej, tel.: (61) 81 21 488,
- POBIEDZISKA, ul. Kościuszki 4, pok. 211, tel.: (61) 89 77 178,
- MUROWANA GOŚLINA, ul. Dworcowa 10, pok.305, tel.: (61) 812 22 31.

WŁASNA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA – osoby niepełnosprawne, chcące założyć własną firmę, mogą otrzymać wsparcie finansowe przyznawane przez PUP, ze środków Funduszu Pracy lub Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Środki finansowe na uruchomienie własnej działalności gospodarczej ze środków:	
Funduszu Pracy	Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
<p>O środki może ubiegać się niepełnosprawna osoba bezrobotna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zarejestrowana w PUP w Poznaniu, która zamierza utworzyć własną firmę na terenie Poznania lub powiatu poznańskiego, która nie prowadziła działalności gospodarczej oraz nie posiada wpisu do ewidencji działalności gospodarczej w okresie 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku, • środki przyznawane są w wysokości nie wyższej niż 6-cio krotność przeciętnego wynagrodzenia. 	<p>O środki może ubiegać się niepełnosprawna osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zarejestrowana w PUP w Poznaniu, mieszkająca na terenie powiatu poznańskiego, zamierzająca prowadzić działalność na terenie powiatu poznańskiego lub Poznania, która nie prowadziła działalności gospodarczej lub rolniczej oraz nie była członkiem spółdzielni socjalnej w okresie 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku i nie otrzymała dotychczas bezzwrotnych środków PFRON lub innych środków publicznych na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej, • środki przyznawane są w wysokości nie przekraczającej 15 krotności przeciętnego wynagrodzenia
<p>Szczegółowe informacje można uzyskać:</p> <ul style="list-style-type: none"> • www.pup.poznan.pl • tel.: (61) 8345 684, 8345 702 	<p>Szczegółowe informacje można uzyskać:</p> <ul style="list-style-type: none"> • www.pup.poznan.pl • tel.: (61) 8345 684, 8345 702

POZNAŃSKI OŚRODEK WSPIERANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI (POWP)

61-779 Poznań, ul. Klasztorna 16
tel./fax: (61) 8532 204
e-mail: info@powp.poznan.pl, www.powp.poznan.pl

Poznański Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości swoją działalność prowadzi jako dział PUP w Poznaniu. W Ośrodku można uzyskać podstawowe informacje jak krok po kroku zrealizować pomysł na własną firmę oraz skorzystać z wiedzy fachowców i specjalistów rozwiązując problemy, jakie mogą pojawić się przy prowadzeniu działalności gospodarczej.

POWP świadczy bezpłatne usługi w zakresie:

- informacji dotyczących rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej,
- indywidualnego, specjalistycznego doradztwa i konsultacji dla małych firm,
- organizowania warsztatów, prelekcji i szkoleń z zagadnień związanych z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa,
- udostępniania prasy fachowej oraz księgozbioru zawierającego podstawowe publikacje z zakresu przedsiębiorczości,
- konsultacji u specjalisty ds. osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej,
- udostępnienia oferty pracy w formie tzw. kiosków multimedialnych.

SPÓŁDZIELNIE SOCJALNE

Spółdzielnia socjalna - to zrzeszenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych. Przedmiotem działalności spółdzielni jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków. Każdy członek spółdzielni ma prawo udziału w zarządzaniu sprawami spółdzielni.

Spółdzielnie socjalne działające na terenie powiatu poznańskiego.

Nazwa	Dane kontaktowe
Spółdzielnia socjalna „Kostrzynianka”	62-025 Kostrzyn, ul. Braci Drzewieckich 1
Spółdzielnia socjalna „Wykon”	62-010 Pobiedziska, ul. Kaczyńska 26
Spółdzielnia socjalna „Bezpieczni podopieczni”	62-060 Stęszew, ul. Poznańska 7
Spółdzielnia Socjalna „Dąb”	62-005 Owińska, ul. Plażowa 1

UWAGA !

Informacje dotyczące możliwości założenia spółdzielni socjalnej i zasad jej funkcjonowania można uzyskać m.in. w Stowarzyszeniu Na Rzecz Spółdzielni Socjalnych w Poznaniu ul. Chłapowskiego 15/1, tel.: (61) 887 11 66.

ZAKŁADY PRACY CHRONIONEJ (ZPCH)

Zakłady Pracy Chronionej – to instytucje przystosowane do zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz służące zwiększaniu aktywności zawodowej tych osób. Warunki pracy w ZPCH są dostosowane do stopnia i rodzaju niepełnosprawności zatrudnionych w nim osób. Pracodawca zobowiązany jest również prowadzić zakładowy fundusz rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Środki tego funduszu są przeznaczone na rehabilitację zawodową i społeczną zatrudnionych osób niepełnosprawnych.

WYKAZ ZAKŁADÓW PRACY CHRONIONEJ W WIELKOPOLSCE na stronach internetowych:

- www.poznan.uw.gov.pl (zakładka rejestry i wykazy: Wydział Polityki Społecznej; wykaz zakładów pracy chronionej),
- www.zpchr.pl

VII. INSTYTUCJE WSPOMAGAJĄCE OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ (OPS)

Ośrodek Pomocy Społecznej - to jednostka organizacyjna w gminie, wykonująca zadania w zakresie pomocy społecznej. Celem działania OPS jest pomoc w przewycięzeniu trudnych sytuacji życiowych, których osoby lub rodziny nie są w stanie samodzielnie pokonać.

Do OPS można zwrócić się m.in. o pomoc w uzyskaniu takich świadczeń jak:

- zasiłek stały,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy,
- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka,
- zasiłek pielęgnacyjny,
- świadczenie pielęgnacyjne,
- specjalny zasiłek opiekuńczy,
- usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- całodobowa opieka stacjonarna .

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Aby skorzystać z tej formy pomocy, należy zgłosić się do OPS w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby wymagającej opieki.

Domy Pomocy Społecznej w zależności od tego dla kogo są przeznaczone dzielą się na następujące typy domów, dla osób w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych, przewlekle psychicznie chorych, dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, osób niepełnosprawnych fizycznie. Na terenie powiatu poznańskiego funkcjonuje dom pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku.

Nazwa	Dane kontaktowe
Dom Pomocy Społecznej (DPS) w Lisówkach	62-070 Dopiewo, ul. Leśne Zacisze 2 tel.: (61) 8148 049 e-mail: sekretariat@dpslisowki.pl, www.dpslisowki.pl

Wszelkie informacje dotyczące funkcjonowania DPS w Lisówkach można uzyskać telefonicznie (61) 8148 049 lub na stronie internetowej www.dpslisowki.pl.

Wykaz Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Poznańskiego

Nazwa	Dane kontaktowe
Ośrodek Pomocy Społecznej w Buku	64-320 Buk, ul. Ratuszowa 1 tel./fax: (61) 814 04 31 e-mail: opsbuk@pomost.poznan.pl, www.opsbuk.pl

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku	62-004 Czerwonak, Plac Zielony 1 tel.: (61) 812 14 88, tel./fax: (61) 812 14 89 e-mail: sekretariat@gopsczerwonak.pl, www.gopsczerwonak.pl Punkt w Koziegłowach , ul. Poznańska 15D/82 tel.: (61) 641 74 68 e-mail: sekretariat@gopsczerwonak.pl, www.gopsczerwonak.pl
Ośrodek Pomocy Społecznej w Dopiewie	62-070 Dopiewo, ul. Konarzewska 12 tel.: (61) 814 80 20, fax: (61) 814 80 20 wew.13 e-mail: ops@dopiewo.pl, www.dopiewo.opsinfo.pl
Ośrodek Pomocy Społecznej w Kleszczewie	63-005 Kleszczewo, ul. Poznańska 5 tel.: (61) 817 61 30 e-mail: ops@kleszczewo.pl, www.kleszczewo.pl
Ośrodek Pomocy Społecznej w Komornikach	62-052 Komorniki, ul. Stawna 7 tel.: (61) 810 82 93, tel./fax: (61) 810 89 73 e-mail: ops@komorniki.pl, www.komorniki.opsinfo.pl
Ośrodek Pomocy Społecznej w Kostrzynie	62-025 Kostrzyn, ul. Braci Drzewieckich 1 tel.: (61) 818 88 60 e-mail: ops.kostrzyn@wp.pl, www.opskostrzyn.pl
Ośrodek Pomocy Społecznej w Kórniku	62-032 Kórnik, ul. Poznańska 34 a tel./fax: (61) 817 00 54 e-mail: ops@ops.kornik.pl, www.ops.kornik.pl
Gminny Rzecznik Osób Niepełnosprawnych w Kórniku	62-032 Kórnik, ul. Poznańska 34 a (II piętro) pokój 310 tel.: (61) 819 02 19; 515 229 671 e-mail: rzecznik.on@kornik.pl, www.kornik.pl
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Luboniu	62-030 Luboń, ul. Źródłana 1 tel.: (61) 810 50 85 e-mail: mops@lubon.pl, www.mops-lubon.pl
Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie	62-050 Mosina, ul. Dworcowa 4 tel.: (61) 819 20 82, 819 26 87, 898 13 13, fax: (61) 819 20 82 e-mail: ops.mosina@alfa.cop.pl, www.bip.mosina.pl
Ośrodek Pomocy Społecznej w Murowanej Goślinie	62-095 Murowana Goślina, ul. Dworcowa 10 tel./fax: (61) 812 22 31 e-mail: opsmurowanag@pomost.poznan.pl www.ops-murowanagoslina.pl
Ośrodek Pomocy Społecznej w Pobiedziskach	62-010 Pobiedziska, ul. Kaczyńska 26 tel./fax: (61) 815 20 00 e-mail: ops@opspobiedziska.pl, www.opspobiedziska.pl
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Puszczykowie	62-040 Puszczykowo, ul. Wysoka 1 tel./fax: (61) 819 45 80 e-mail: mops@puszczykowo.pl, www.puszczykowo.pl
Ośrodek Pomocy Społecznej w Rokietnicy	62-090 Rokietnica, ul. Gołęcińska 1 tel.: (61) 814 53 41 e-mail: ops@opsroketnica.pl, www.opsroketnica.pl
Ośrodek Pomocy Społecznej w Stęszewie	62-060 Stęszew, ul. Poznańska 11 tel.: (61) 813 40 62 e-mail: ops@steszew.pl, www.steszew.pl
Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchym Lesie	62-002 Suchy Las, ul. Borówkowa 27 tel.: (61) 811 62 09, 812 57 34 e-mail: suchylas_ops@poczta.onet.pl, www.ops.suchylas.pl
Ośrodek Pomocy Społecznej w Swarzędzu	62-020 Swarzędz, ul. Poznańska 25 tel.: (61) 651 26 50 (lub 51,52,53) e-mail: ops@swarzedz.pl, www.ops-swarzedz.org.pl

Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie Podgórnym	62-080 Tarnowo Podgórne, ul. Sportowa 1 tel.: (61) 816 44 17 (lub 18) e-mail: ops.tp@op.pl, www.ops-tarnowopodgorne.pl
---	--

WYDZIAŁ ZDROWIA I POLITYKI SPOŁECZNEJ STAROSTWA POWIATOWEGO W POZNANIU

60-823 Poznań, ul. Słowackiego 8

I piętro, pokoje: 104, 118, 119

tel.: (61) 841 06 57, 841 05 56, 841 05 33, 841 88 16

e-mail: starostwo@powiat.poznan.pl, e-mail Kancelarii Ogólnej: kancelaria@powiat.poznan.pl

www.bip.powiat.poznan.pl, www.powiat.poznan.pl

Godziny przyjmowania interesantów: poniedziałek: od 9:30 do 16:30, wtorek - piątek: od 8:00 do 15:00.

W Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej mieszkańcy powiatu poznańskiego mogą uzyskać informacje w zakresie ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym. Wydział prowadzi bazę danych o organizacjach pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Informacje można uzyskać osobiście w siedzibie Wydziału, telefonicznie pod wskazanymi numerami telefonów lub pobrać ze strony www.bip.powiat.poznan.pl, zakładka „Osoby Niepełnosprawne”.

PEŁNOMOCNIK STAROSTY DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

60-823 Poznań, ul. Słowackiego 8, I piętro, pokój 104

tel.: (61) 84 10 556

e-mail: elzbieta.tonder@powiat.poznan.pl

Godziny przyjmowania interesantów: poniedziałek: od 9:30 do 16:30, wtorek - piątek: od 8:00 do 15:00.

Do zadań Pełnomocnika należy m.in.:

- współdziałanie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych,
- współpraca z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych,
- inicjowanie działań służących integracji społecznej i zawodowej niepełnosprawnych mieszkańców powiatu poznańskiego,
- udzielanie informacji niepełnosprawnym mieszkańcom powiatu w zakresie przysługujących im ulg i uprawnień z tytułu orzeczonego stopnia niepełnosprawności.

POWIATOWA SPOŁECZNA RADA DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

60- 509 Poznań, ul. Jackowskiego 18

Starosta Zarządzeniem nr 84/2011 z dnia 15.09.2011 roku powołał na 4-letnią kadencję Powiatową Społeczną Radę Do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Rada jest organem opiniodawczo – doradczym Starosty Poznańskiego w zakresie:

- 1) inspirowania przedsięwzięć zmierzających do:
  - a) integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
  - b) realizacji praw osób niepełnosprawnych;
- 2) opiniowania projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 3) oceny realizacji programów;
- 4) opiniowania projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

**PAŃSTWOWY FUNDUSZ REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH (PFRON)
- ODDZIAŁ WIELKOPOLSKI**

60-573 Poznań, ul. Lindego 4
tel.: (61) 666 46 00, fax: (61) 847 64 39
e-mail: poznan@pfron.org.pl, www.pfron.org.pl

Godziny przyjmowania interesantów: poniedziałek: od 9.00 do 17.00, wtorek - piątek: od 8.15 do 16.15

PFRON jest funduszem celowym, którego środki przeznaczone są na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych oraz ich zatrudnianie, a także realizację programów skierowanych do osób niepełnosprawnych.

Informacje o aktualnych programach PFRON skierowanych do niepełnosprawnych osób indywidualnych można uzyskać na stronie internetowej Funduszu www.pfron.org.pl (w zakładce Programy).

OKRĘGOWA INSPEKCJA PRACY

61-807 Poznań, ul. Św. Marcin 46/50
tel.: (61) 85 99 000, fax: (61) 85 99 003
e-mail: kancelaria@poznan.pip.gov.pl, www.poznan.oip.pl

Zadaniem Inspekcji Pracy jest skuteczne egzekwowanie przepisów prawa pracy, w tym bezpieczeństwa i higieny pracy, poprzez efektywne i ukierunkowane kontrole oraz działania prewencyjne, zmierzające do ograniczenia zagrożeń wypadkowych i poszanowania prawa pracy. Każdy pracownik, również z niepełnosprawnością, jeżeli ma podejrzenia, że pracodawca nie przestrzega praw pracowniczych może zgłosić się do Państwowej Inspekcji Pracy o pomoc w wyjaśnieniu problemu.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Organizacje pozarządowe – to osoby prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej utworzone na podstawie przepisów określonych ustaw, w tym fundacje i stowarzyszenia działające z inicjatywy własnej, m.in. na rzecz osób niepełnosprawnych. Rada Powiatu corocznie uchwała program współpracy z organizacjami pozarządowymi, określając w nim m.in. działania priorytetowe na rzecz osób z niepełnosprawnościami. W ramach jego realizacji, corocznie ogłaszane są otwarte konkursy ofert, na realizację zadań w ramach tych priorytetów oraz przekazywane są na ten cel dotacje.

UWAGA:

Wykaz organizacji pozarządowych, działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami dostępny jest na stronie www.bip.powiat.poznan.pl w zakładce Informator dla osób niepełnosprawnych.

VIII. UPRAWNIENIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

ZWOLNIENIA I ULGI W OPŁATACH ZA PRZEJAZDY LOKALNYM TRANSPORTEM ZBIOROWYM ORGANIZOWANYM PRZEZ MIASTO POZNAŃ

Zwolnienia i ulgi w opłatach za przejazdy lokalnym transportem zbiorowym organizowanym przez Miasto

Poznań określa uchwałą Rady Miasta Poznania nr LXIX/954/V/2010 z dnia 16 marca 2010 r. ze zm. Poniżej zamieszczamy skrócony wyciąg z wyżej wymienionej uchwały.

Osoby uprawnione	Dokumenty, które osoba uprawniona musi okazać na żądanie kontroler
Przejazdy bezpłatne (ulga 100%)	
Osoby niepełnosprawne (w tym dzieci i młodzież) wraz z opiekunem	<p>jeden z niżej wymienionych dokumentów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ważne orzeczenie lub wypis z ważnego orzeczenia albo ważna legitymacja, stwierdzające jeden z niżej przedstawionych stanów faktycznych: <ol style="list-style-type: none"> a) całkowita niezdolność do pracy oraz do samodzielnej egzystencji, b) całkowita niezdolność do samodzielnej egzystencji, c) znaczny stopień niepełnosprawności, d) I grupa inwalidztwa, wydane przez ustawowo uprawnione organy emerytalno - rentowe lub zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, wraz z ważnym dowodem tożsamości 2) ważne orzeczenie o niepełnosprawności albo ważna legitymacja osoby niepełnosprawnej, która nie ukończyła 16 roku życia, wydane przez ustawowo uprawnione zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, wraz z ważnym dowodem tożsamości,
Osoby niepełnosprawne (w tym dzieci i młodzież) wraz z opiekunem	<ol style="list-style-type: none"> 3) ważna legitymacja wydana przez szkoły i placówki specjalne (wzór MEN – II/182/2 albo MENiS – II/182/2), 4) ważna legitymacja uprawniająca do przejazdów na trasie miejsce zamieszkania – szkoła – miejsce zamieszkania dla opiekunów uczniów posiadających legitymacje szkolne według wzoru MEN – II/182/2 albo MENiS – II/182/2, wystawiona na podstawie legitymacji szkolnej ucznia i dowodu tożsamości opiekuna przez Zarząd Transportu Miejskiego w Poznaniu, wraz z ważnym dowodem tożsamości, 5) ważna legitymacja wydana przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, z wpisem stwierdzającym całkowitą niezdolność do pracy oraz do samodzielnej egzystencji, lub znaczny stopień niepełnosprawności (dawna I grupa inwalidztwa), 6) ważne orzeczenie lub wypis z ważnego orzeczenia albo ważna legitymacja, stwierdzająca całkowitą niezdolność do pracy lub umiarkowany stopień niepełnosprawności tylko z powodu niesprawności narządu wzroku (dawna II grupa inwalidztwa), wydane przez ustawowo uprawnione organy emerytalno – rentowe lub zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, wraz z ważnym dowodem tożsamości, 7) ważna legitymacja wydana przez Polski Związek Niewidomych, z jednym z następujących wpisów, stwierdzających: <ol style="list-style-type: none"> a) znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności, b) całkowitą niezdolność do pracy oraz do samodzielnej egzystencji (dawna I grupa inwalidztwa) lub całkowitą niezdolność do pracy (dawna II grupa inwalidztwa).
Osoby, które ukończyły 70 lat	ważny dowód tożsamości
Osoby pobierające zasiłek stały lub świadczenie pielęgnacyjne	ważna decyzja o przyznaniu zasiłku stałego lub świadczenia pielęgnacyjnego wydana przez właściwy organ w Poznaniu, w trakcie przejazdów w granicach Poznania, lub przez właściwe organy na terenie gmin objętych porozumieniami międzygminnymi, w trakcie przejazdów na terenie miejscowości zamieszkania osób uprawnionych objętych porozumieniami międzygminnymi, wraz z ważnym dowodem tożsamości

Osoby uprawnione	Dokumenty, które osoba uprawniona musi okazać na żądanie kontroler
Osoby pobierające rentę socjalną	ważna decyzja o przyznaniu renty socjalnej lub ważna legitymacja osoby uprawnionej do renty socjalnej lub aktualny odcinek renty socjalnej, wydane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Poznaniu, w trakcie przejazdów w granicach Poznania lub w trakcie przejazdów na terenie miejscowości zamieszkania osób uprawnionych objętych porozumieniami międzygminnymi, wraz z ważnym dowodem tożsamości
Kombatanci Poznańskiego Czerwca 1956 r.	legitymacja wydana przez Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, z wpisem potwierdzającym udział w wydarzeniach czerwcowych 1956 r.
Inwalidzi wojenni i wojskowi, oraz opiekunowie inwalidów wojennych i wojskowych I grupy	książeczka inwalidy wojennego (wojskowego) lub legitymacja osoby represjonowanej wystawiona przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych
Przejazdy ulgowe (ulga 50%)	
Głuchoniemi	ważna legitymacja wydana przez Polski Związek Głuchych, z jednym z następujących wpisów, stwierdzających: a) umiarkowany lub lekki stopień niepełnosprawności, b) całkowitą niezdolność do pracy (dawna II grupa inwalidztwa) lub częściową niezdolność do pracy (dawna III grupa inwalidztwa)
a) Emeryci i renciści b) oraz ich współmałżonkowie, na których otrzymują zasiłki rodzinne	a) ważna legitymacja emeryta-rencisty albo aktualny odcinek emerytury lub renty, wraz z dowodem tożsamości b) decyzja o przyznaniu zasiłku rodzinnego, wydana przez ustawowo uprawnione organy emerytalno - rentowe, wraz z dowodem tożsamości
Kombatanci i osoby represjonowane	legitymacja wydana przez Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych
Osoby niepełnosprawne	ważne orzeczenie lub wypis z ważnego orzeczenia albo ważna legitymacja, stwierdzające jeden z niżej przedstawionych stanów faktycznych: a) całkowita niezdolność do pracy, b) umiarkowany stopień niepełnosprawności, c) II grupa inwalidztwa; wydane przez ustawowo uprawnione organy emerytalno-rentowe lub zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności, wraz z ważnym dowodem tożsamości

KOMUNIKACJA PUBLICZNA W POWIECIE POZNAŃSKIM

Ułgi i zniżki w komunikacji publicznej na terenie gmin określają właściwe Rady Gmin w drodze uchwały. Dlatego należy na bieżąco sprawdzać w miejscowym Urzędzie Gminy lub na jego stronie internetowej jakie ulgi i zniżki obowiązują na danym terenie. Informacja taka winna być również zamieszczona w pojazdach komunikacji publicznej.

Informacje dotyczące ulg w komunikacji gminnej zostały zamieszczone m.in. na stronie internetowej: <http://www.bip.powiat.poznan.pl/> w zakładce Informator dla osób niepełnosprawnych.

ULGI W PRZEJAZDACH PKP I PKS

Aby mieć prawo do korzystania z ulg przy zakupie biletów na przejazdy, należy mieć ze sobą dokumenty potwierdzające stopień niepełnosprawności, od którego uzależniona jest wysokość ulgi.

- **Przewodnik lub opiekun towarzyszący** w podróży osobie niewidomej albo osobie niezdolnej do samodzielnej egzystencji ma prawo do: **ulgi 95%** przy przejazdach środkami publicznego transportu

zbiorowego **kolejowego** oraz **autobusowego**, na podstawie biletów jednorazowych,

- **Dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne** - na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych imiennych oraz jedno z rodziców lub opiekun dzieci i młodzieży dotkniętych inwalidztwem lub niepełnosprawnych - na podstawie biletów jednorazowych mają prawo do: **ulgi 78%** przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego oraz autobusowego. Uprawnienie to obejmuje wyłącznie przejazd z miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej, placówki opiekuńczo-wychowawczej, placówki oświatowo-wychowawczej, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego, ośrodka umożliwiającego dzieciom i młodzieży spełnianie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, ośrodka rehabilitacyjno-wychowawczego, domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia, zakładu opieki zdrowotnej, poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, a także na turnus rehabilitacyjny - i z powrotem.
- **Osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji mają prawo do:**
  - ulgi 93%** - osoby niewidome – tylko w przejazdach publicznego transportu zbiorowego kolejowego pociągami osobowymi oraz komunikacją autobusową (PKS) zwykłą,
  - ulgi 51 %** - osoby niewidome – w przejazdach publicznego transportu zbiorowego kolejowego pociągami innymi niż osobowe oraz komunikacją autobusową (PKS) inna niż zwykła (przyspieszona, pospieszna),
  - ulgi 49%** przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych oraz autobusowego w komunikacji zwykłej, na podstawie biletów jednorazowych,
  - ulgi 37%** przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach innych niż osobowe oraz autobusowego w komunikacji innej niż zwykła, na podstawie biletów jednorazowych.
- **Osoby niewidome nie uznane za osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji mają prawo do ulgi 37%** przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego oraz autobusowego, na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych imiennych.

Ułgi dotyczą tylko przejazdów w 2 klasie, wyłącznie w określonych kategoriach pociągów i na podstawie określonych rodzajów biletów; aby jechać 1 klasą, należy dopłacić różnicę w cenie biletów.

Ułgi nie obowiązują w przejazdach pociągami Eurocity i Intercity w komunikacji międzynarodowej.

UWAGA !

Przepisów nie stosuje się do komunikacji miejskiej i komunikacji autobusowej ekspresowej. Szczegółowe informacje dotyczące ulg w przejazdach można uzyskać w kasach biletowych lub punktach informacyjnych danego przewoźnika.

USŁUGI TELEKOMUNIKACYJNE

Zgodnie z obowiązującymi przepisami żadna z firm telekomunikacyjnych, czy to telefonia stacjonarna czy komórkowa, nie jest zobligowana prawnie do wprowadzenia ulg w opłatach dla osób niepełnosprawnych. Przyznanie przywilejów zależy wyłącznie od zarządców firm.

Informacje dotyczące ulg w opłatach za usługi telekomunikacyjne można uzyskać bezpośrednio u operatorów danej sieci.

ZWOLNIENIE Z OPŁAT ABONAMENTOWYCH RTV

Zwolnienie z abonamentu radiowo-telewizyjnego przysługuje m.in.:

- osobom, co do których orzeczono o:
  - a) zaliczeniu do I grupy inwalidów lub

b) całkowitej niezdolności do pracy, na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, lub

c) znacznym stopniu niepełnosprawności, na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, lub

d) trwałej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników,

- osobom, które ukończyły 75 lat,
- osobom, które otrzymują świadczenie pielęgnacyjne z właściwego organu realizującego zadania w zakresie świadczeń rodzinnych lub rentę socjalną z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub innego organu emerytalno-rentowego,
- osobom niesłyszącym, u których stwierdzono całkowitą głuchotę lub obustronne upośledzenie słuchu (mierzone na częstotliwości 2.000 Hz o natężeniu od 80 DB),
- osobom niewidomym, których ostrość wzroku nie przekracza 15 %.

Osoby korzystające ze zwolnień od opłat abonamentowych obowiązane są zgłosić placówce pocztowej zmiany stanu prawnego lub faktycznego, które mają wpływ na uzyskane zwolnienia, w terminie 14 dni od dnia, w którym taka zmiana nastąpiła.

UWAGA!

Ulga nie przysługuje, jeżeli w gospodarstwie domowym pozostają co najmniej 2 osoby powyżej 26 roku życia nieuprawnione do ulgi. Szczegółowe informacje dotyczące zwolnienia z opłat abonamentowych RTV można uzyskać w placówkach pocztowych.

UPRAWNIENIA W PRAWIE PRACY

Każda pracująca osoba niepełnosprawna ma takie same prawa pracownicze jak inne osoby zatrudnione. Ma prawo do korzystania ze szkoleń, które przysługują innym pracownikom, prawo do awansu i równego traktowania. Ponadto posiada szereg uprawnień, takich jak:

1. 7-godzinowy dzień pracy i 35 godzinny tydzień pracy w przypadku posiadania znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności po przedstawieniu zaświadczenia od lekarza przeprowadzającego badania profilaktyczne lub sprawującego opiekę nad osobą niepełnosprawną o celowości stosowania skróconego czasu pracy,
2. zakaz pracy w porze nocnej i w godzinach nadliczbowych, chyba, że dotyczy to osób zatrudnionych przy pilnowaniu oraz gdy lekarz wyrazi zgodę na zmianę godzin pracy. Badania wykonuje się na wniosek osoby zatrudnionej, a koszty badania ponosi pracodawca,
3. każda osoba niepełnosprawna ma prawo do dodatkowej 15-minutowej przerwy na gimnastykę lub odpoczynek wliczony do czasu pracy,
4. osobom niepełnosprawnym o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje po przepracowaniu jednego roku po dniu zaliczenia jej do jednego z tych stopni, dodatkowy urlop w wymiarze 10 dni roboczych, jeśli ilość przysługującego urlopu wypoczynkowego nie przekracza 26 dni,
5. osobom niepełnosprawnym o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje zwolnienie z pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia:
  - > w celu uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym (raz w roku) – w wymiarze 21 dni roboczych. Zwolnienie można uzyskać na podstawie wniosku lekarza o skierowanie na turnus rehabilitacyjny. Łączny wymiar urlopu dodatkowego w wymiarze 10 dni i zwolnienia z pracy w celu uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym, nie może przekroczyć 21 dni roboczych w roku kalendarzowym,
  - > w celu wykonania badań specjalistycznych, zabiegów leczniczych lub usprawniających oraz w celu uzyskania zaopatrzenia ortopedycznego lub jego naprawy, jeśli czynności te nie mogą być

wykonane poza godzinami pracy.

Stosowanie obniżonych norm czasu pracy nie wpływa na wysokość wynagrodzenia wypłacanego niepełnosprawnym w ustalonej umową, stałej miesięcznej wysokości.

INNE UPRAWNIENIA

1. **Ulgi w podatku dochodowym od osób fizycznych** - podatnik będący osobą niepełnosprawną lub podatnik, na którego utrzymaniu są osoby niepełnosprawne, może od dochodu obliczonego dla celów podatku dochodowego od osób fizycznych, odliczyć wydatki na cele rehabilitacyjne oraz wydatki związane z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych, poniesione w danym roku rozliczeniowym. **Szczegółowe informacje o możliwości odliczenia niektórych wydatków od dochodu można uzyskać w urzędach skarbowych, właściwych dla miejsca zamieszkania.**
2. **Zwolnienie z podatku za posiadanie psa** – dla osób o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz osób niepełnosprawnych w rozumieniu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych z tytułu posiadania psa asystującego.
3. **Ulga w zakupie biletów do muzeum państwowego** - szczegóły informacji można uzyskać w kasach biletowych.
4. **Ulga 50% w opłatach paszportowych** przysługuje emerytom, rencistom, osobom niepełnosprawnym w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a także współmałżonkom tych osób, pozostającym na ich wyłącznym utrzymaniu
5. **Identyfikator dla osób niepełnosprawnych**

Osoby niepełnosprawne, zameldowane na terenie województwa wielkopolskiego, które posiadają kartę parkingową wydaną zgodnie z ustawą Prawo o ruchu drogowym, mogą ubiegać się w Zarządzie Dróg Miejskich w Poznaniu o wydanie identyfikatora dla osób niepełnosprawnych, umożliwiającego parkowanie samochodu którym porusza się osoba niepełnosprawna, w strefie płatnego parkowania na terenie Poznania, bez wnoszenia dodatkowej opłaty.

Miesięczny koszt wykupienia identyfikatora wynosi 5 zł/m-c. Minimalny czas wykupu identyfikatora to 3 miesiące, maksymalny 12 miesięcy.

Wymagane dokumenty:

1. karta parkingowa wydana zgodnie z ustawą Prawo o ruchu drogowym,
2. dowód rejestracyjny pojazdu, w którym ujawniony jest właściciel pojazdu
3. w przypadku korzystania z pojazdu na podstawie umowy cywilno-prawnej np. umowa użyczenia,
4. dokumenty tożsamości lub inne dokumenty, z których wynikać będzie fakt zameldowania na terenie województwa wielkopolskiego.

Miejsce złożenia dokumentów:

Zarząd Dróg Miejskich / Biuro Obsługi Klienta Wydziału Parkowania
60-607 Poznań, ul. Pułaskiego 9
w godz. od 8.00 do 18.00.

Szczegółowych informacji udziela:

Wydział Parkowania, tel./fax: (61) 851 50 70, e-mail: zdmwp@zdm.poznan.pl

Informacje w zakresie ulg i uprawnień osób niepełnosprawnych można uzyskać w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Poznaniu ul. Słowackiego 8, I piętro, pokoje 104 i 119 lub telefonicznie pod nr tel.: (61) 8410 533, 8410 556, 8418 816

STAROSTWO POWIATOWE W POZNANIU

Starostwo Powiatowe w Poznaniu udostępnia osobom uprawnionym tj. doświadczającym trwale lub okresowo trudności w komunikowaniu następujące formy kontaktu z urzędem:

- poczta elektroniczna: starostwo@powiat.poznan.pl
- Elektroniczna Skrzynka Podawcza: <http://pzpoznan.peup.pl>
- fax: (61) 8480 556
- tłumacz PJM (polski język migowy)
- tłumacz SJM (system językowo-migowy)
- tłumacz SKOGN (sposób komunikowania się osób głuchoniemych).

W przypadku tłumacza PJM i SJM, zapewnia się usługę tłumacza języka migowego on-line. Połączenie z tłumaczem następuje za pośrednictwem aparatu telefonicznego wyposażonego w monitor i kamerę, podczas którego tłumaczona jest rozmowa pomiędzy klientem, a pracownikiem Urzędu. **Usługa dostępna jest w Punkcie Informacyjnym Starostwa Powiatowego w budynku przy ul. Jackowskiego 18, w godzinach pracy urzędu. Korzystanie z ww. usługi nie wymaga wcześniejszego umawiania się na wizytę.**

UWAGA!

Osoby, które chcą skorzystać z pośrednictwa tłumacza PJM i SJM przy załatwianiu spraw w Wydziałach zlokalizowanych w budynku przy ul. Słowackiego 8 lub chcą skorzystać z usług tłumacza SKOGN, bez względu na miejsce załatwiania sprawy, zobowiązane są do zgłoszenia tego faktu na co najmniej 3 dni robocze przed planowaną wizytą, na formularzu dostępnym na stronie www.bip.powiat.poznan.pl w zakładce - Informacje dla osób niesłyszących. **Świadczenie jest bezpłatne.**

Zgłoszenie można przesać za pośrednictwem poczty elektronicznej, faksu, listownie lub złożyć w Kancelarii Ogólnej Starostwa - pokój 002 na parterze.

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE

PCPR w Poznaniu udostępnia osobom uprawnionym tj. doświadczającym trwale lub okresowo trudności w komunikowaniu następujące formy kontaktu:

- fax: (61) 8410 711
- poczta elektroniczna: pcpr@powiat.poznan.pl
- Elektroniczna Skrzynka Podawcza: <http://pcprpoznan.eboi.pl>

Osobie uprawnionej podczas załatwiania spraw w PCPR przysługuje prawo do skorzystania z usług tłumaczy PJM, SJM i SKOGN.

Osoby, które chcą skorzystać z pośrednictwa tłumacza zobowiązane są do zgłoszenia tego faktu na co najmniej **3 dni robocze** przed planowaną wizytą w PCPR. **Świadczenie jest bezpłatne.**

Zgłoszenie można przesać za pośrednictwem poczty elektronicznej, faksu, listownie lub złożyć w sekretariacie PCPR, ul. Słowackiego 8 - pokój 122 na I piętrze.

POWIATOWY ZESPÓŁ DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

PZON udostępnia osobom uprawnionym tj. doświadczającym trwale lub okresowo trudności

w komunikowaniu następujące formy kontaktu:

- fax: (61) 8480 556
- poczta elektroniczna: orzekanie@powiat.poznan.pl
- Elektroniczna Skrzynka Podawcza: <http://pzpoznan.peup.pl>

Osobie uprawnionej podczas załatwiania spraw w PZON przysługuje prawo do skorzystania z usług tłumaczy PJM, SJM i SKOGN.

Osoby, które chcą skorzystać z pośrednictwa tłumacza zobowiązane są do zgłoszenia tego faktu na co najmniej **3 dni robocze** przed planowaną wizytą w Zespole. **Świadczenie jest bezpłatne.**

Zgłoszenie można przesać za pośrednictwem poczty elektronicznej, faksu, listownie lub złożyć w sekretariacie Zespołu, ul. Słowackiego 8 – parter, pokój 022.

POWIATOWY URZĄD PRACY

PUP udostępnia osobom uprawnionym tj. doświadczającym trwale lub okresowo trudności w komunikowaniu następujące formy kontaktu z urzędem:

- fax: (61) 8345 640
- poczta elektroniczna: kancelaria@pup.poznan.pl
- pocztą na adres: Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu ul. Czarnieckiego 9, 61-538 Poznań.

Osobie uprawnionej podczas załatwiania spraw w PUP przysługuje prawo do skorzystania z usług tłumaczy PJM, SJM i SKOGN.

Osoby, które chcą skorzystać z pośrednictwa tłumacza zobowiązane są do zgłoszenia tego faktu na co najmniej **3 dni robocze** przed planowaną wizytą w PUP. **Świadczenie jest bezpłatne.**

Zgłoszenie można przesać za pośrednictwem poczty elektronicznej, faksu, listownie lub złożyć w kancelarii PUP.

X. BEZPŁATNE PORADNICTWO PRAWNE

Osoby niepełnosprawne, znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej mogą uzyskać bezpłatne porady prawne w niżej wymienionych instytucjach, po wcześniejszym, telefonicznym ustaleniu terminu wizyty.

• **Bezpłatne Biuro Porad Prawnych**

Przy Wielkopolskim Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych, ul. Bukowska 27/29 Poznań, tel.: (61) 823 47 91 (poniedziałki i czwartki), e-mail: prawo@wifon.pl

• **Fundacja Taurus**

Poznań, ul. Ratajczaka 26/6, tel.: (61) 666 03 16 (poniedziałki i środy)
e-mail: poradyprawne@taurus.org.pl, www.poradyprawne.taurus.org.pl

• **Fundacja Familijny Poznań**

Poznań, ul. Staszica 15, tel.: (61) 843 63 04 (od poniedziałku do piątku)
e-mail: poradyprawnepoznan@familijny.pl, www.familijny.pl

• **Okręgowa Izba Radów Prawnych**

Poznań, ul. Chwaliszewo 69, tel.: (61) 853 53 11, 853 57 55 (pierwszy wtorek miesiąca).

1. Powiat Poznański - www.powiat.poznan.pl
2. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności - www.bip.powiat.poznan.pl
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu - www.pcprpoznan.bip.net.pl
4. Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu - www.pup.poznan.pl
5. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu - www.rops.poznan.pl
6. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej - www.mpips.gov.pl
7. Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych - www.niepelnosprawni.gov.pl
8. Ogólnopolski Portal dla niepełnosprawnych - www.niepelnosprawni.pl
9. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - www.pfron.org.pl
10. Bank informacji o organizacjach pozarządowych - www.ngo.pl
11. strona poświęcona niepełnosprawnym studentom (informacje dydaktyczno-edukacyjne, programy PFRON) - www.uniwersytetydlawszystkich.pl

1. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz.1592 ze zm.),
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.),
3. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (j.t. Dz. U. z 2013 r. poz. 182),
4. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.),
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 ze zm.),
6. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.),
7. ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz.U. z 2011 Nr 209, poz.1243 ze zm.),
8. rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15.07.2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2003 r. Nr 139, poz. 1328 ze zm.),
9. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. z 2007 r. Nr 230, poz. 1694),
10. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. z 2010 r. Nr 238, poz. 1586).

POWIAT POZNAŃSKI

Powiat Poznański
ul. Jackowskiego 18, 60-509 Poznań
tel.: (61) 841 05 00

www.powiat.poznan.pl